GÁL FERENC FŐISKOLA
PEDAGÓGIAI INTÉZET
NEVELÉSTUDOMÁNYI ÉS PSZICHOLÓGIAI TANSZÉKI SZAKCSOPORT
6720 Szeged, Dóm tér 6. FI 18580
Tel.: +36 62 420887, +36 62 425738; e-mail: rektor@gff-szeged.hu

Záróvizsga tételek

-etikatanár MA szak –osztott, két féléves képzés-

A hallgatóknak a záróvizsgán két tételt kell húznia „a", illetve „b" tételsorból. Az „a" tételsor általános szakterületi témakörök, míg a „b" tételsor szakmódszertani, tantárgypedagógiai témakörök.

„a" tételsor szakterületi témakörök:

1. Mi az etika? Hogyan változik a bölcselettörténetben az etika fogalma? Ön hogyan definiálná az erkölcs és a lelkiismeret viszonyát?

2. Hol helyezkedik el az etika a filozófia résztudományai közt? Hol helyezkedik el az etika a tudományok rendszerében? Ön szerint miért lenne lényeges a természettudományok és az etika szorosabb kapcsolata?

3. Az emberi természet fogalmának változása az etika történetében. Milyen jelentősége van az etikai érvelés szempontjából az emberi természetnek? Ön szerint van-e általános értelemben vett emberi természet? Válaszát támassza alá.

4. Az erkölcsi érvelésmódok, tartalma, típusai, a normák és szabályok jellegzetességei, típusai. Hogyan keletkeznek a normák és a szabályok? Hogyan hat egymásra a lelkiismeret és a szabály?

5. A kettős minőségű reflexió, erkölcsi autonómia. Mi a jelentősége a „van" és a „kell" fogalmak különbözőségének? Mi a véleménye a „kategorikus imperatívusz"-ról?

6. A felelősség problematikája, típusai, az „óriási felelősség" és a kollektív felelősség kérdése. A felelősség kérdésénél milyen szerepe van az ismeretnek (tudásnak) és az akaratnak? Ön szerint a társadalmi, egyéni adottságok mentesítenek-e a felelősség alól?

7. Az erények fogalma és történeti kialakulása. Quid est veritas? Mit jelent ön szerint, az a mondat, hogy „azért jöttem a világba, hogy tanúságot tegyek az igazságról" – Szókratész és Jézus értelmezésében?

8. A vallások sokféleségének és normáinak bemutatása. A vallási normák ütközése és a vallási fanatizmus kapcsolata. A vallás és a vallások értékei.

9. Etika és etikák – a szakmai etikák. Orvosi-, üzleti-, média-, katonai- etika. Ön szerint milyen lenne az ideális etika tanári etika?

10. A keresztény etika jellegzetességei, társadalomkép, család és nemi élet, gazdaság, élet kezdete és vége, szeretet. A kisebb közösségek szerepe (család, barát, munkahely, egyház, média…) szerepe az erkölcs kialakulásában. A keresztény etika és a liberális etika összehasonlítása, személyes állásfoglalás kialakítása.

GÁL FERENC FŐISKOLA
PEDAGÓGIAI INTÉZET
NEVELÉSTUDOMÁNYI ÉS PSZICHOLÓGIAI TANSZÉKI SZAKCSOPORT
6720 Szeged, Dóm tér 6. FI 18580
Tel.: +36 62 420887, +36 62 425738; e-mail: rektor@gff-szeged.hu

11. A társadalmi etika jelentősége, legújabb kori elméletek. Keresztény társadalmi etika. Mi a véleménye a perszonalitás, szolidaritás, szubszidiaritás elveiről?

12. Etika és globalizáció. A társadalmi kapcsolatokban kialakuló etika, a társadalmi kommunikáció, diskurzus. Alapvető témák a társadalmi diskurzusban. Mi a személyes véleménye a jelenleg „divatos" etikai témákról?

13. Környezetvédelem és etika. Az ember és környezete kapcsolata. Ön szerint miért pusztítja az ember a környezetét és mit lehet tenni ellene? Mi a viszony a rosszra hajló emberi természet és a környezeti pusztítás között?

14. Tanítható-e az erkölcs, vagy inkább „mutatni" kell? Hogyan változik az egyes életkorokban az erkölcsi értékekre való nyitottság? Ön szerint mi az etika tanár személyes felelőssége szakmai tevékenységével kapcsolatban?

15. Esélyegyenlőség, emberi jogok, természetjog, észjog. A diszkrimináció tilalma az egyes norma és jogrendszerekben. Ön szerint mi az emberi méltóság alapja?

GÁL FERENC FŐISKOLA
PEDAGÓGIAI INTÉZET
NEVELÉSTUDOMÁNYI ÉS PSZICHOLÓGIAI TANSZÉKI SZAKCSOPORT
6720 Szeged, Dóm tér 6. FI 18580
Tel.: +36 62 420887, +36 62 425738; e-mail: rektor@gff-szeged.hu

„b" tételsor szakmódszertani, tantárgypedagógiai témakörök:

1. Az erkölcstan és etika tantárgy jogszabályi környezete. A Nemzeti Alaptanterv: az erkölcsi nevelés célja, kiemelt fejlesztési területek az erkölcstan és etika tantárgy tekintetében.

2. Az erkölcstan és etika tantárgy jogszabályi környezete. A kerettanterv 1-4., 5-8. és 9-12. évfolyamokra meghatározott tanegységeinek bemutatása: célok, feladatok, követelmények, tantárgyi koncentrációs lehetőségek.

3. A tanmenet készítésének metodikája. A forgalomban lévő fontosabb etika és erkölcstan tankönyvek ismertetése, bemutatása.

4. Egy szabadon választott etika, erkölcstankönyv részletes ismertetése.

5. Egy szabadon választott etikai, erkölcstani témakör tanításának ismertetése, a tematikus egység feldolgozásának megtervezése, felépítése, bemutatása –óravázlat, óratervezet-.

6. Érettségi követelmények etikából.

7. Az etika és erkölcstan tantárgyak tanításának módszerei

8. Pedagógus kompetenciák, módszerek az erkölcstan, etika tanításában I.: tevékenységközpontú etikatanítás, kooperatív tanulás-tanítás, projektmódszer.

9. Pedagógus kompetenciák, módszerek az erkölcstan, etika tanításában II.: differenciálás, vita, forrásfeldolgozás, dramatikus játékok, moderálás, egyéni, páros, csoportmunka, csoportalakítás módszerei, lehetőségei, tanuló megismerési technikák alkalmazása a tantárgy tanítása során.

10. Információs és kommunikációs technológiák alkalmazása az etika, erkölcstan tantárgy tanítási gyakorlatában.

6720 Szeged, Dóm tér 6. FI 18580
Tel.: +36 62 420887, +36 62 425738; e-mail: rektor@gff-szeged.hu

Kötelező irodalom:

Anzenbacher, A., Bevezetés a filozófiába, 7. fejezet, Herder 1993.
Anzenbacher, A., Keresztény társadalometika, Szent István Társulat 2001.
Fürst, M., Bevezetés a filozófiába, Etika fejezet, Ikon.
Kreeft, P., Vissza az erényekhez, Sarutlan Kármelita Nővérek, 2014.
Schütz A., A bölcselet elemei, Értékbölcselet fejezet, Szent István Társulat 1940.
Pauler Á., Bevezetés a filozófiába, Értékelmélet fejezet, Kairosz.
Nyiri T.: Alapvető etika (SzIT, Budapest, 2003).
McIntyre, A., Az etika rövid története, Typotex, 2012.
Habermas, J.: Kommunikatív etika: a demokratikus vitákban kiérlelődő konszenzus és társadalmi integráció politikai-filozófiai elmélete (Új mandátum, Budapest, 2001)
Muzslay I.: Gazdaság és Erkölcs (Márton Áron Kiadó, 1993; második, bővített kiadás, 1995)
Halmai G. és Tóth G.A.: Emberi Jogok (Osiris, 2003)
Eliade, M., Vallási hiedelmek és eszmék története, Osiris, 1995.
Ferencz A., A bioetika alapjai, Szent István Társulat, 2001.
Coing, H., A jogfilozófia alapjai, Osiris 1996.
Hartmann, N., Etika, Noran Libro 2013.

Ajánlott irodalom:

Pieper, J., A négy sarkalatos erény, Vigilia, 1996.
Erkölcs, Ember, Társadalom VHF, 2004.
Höffner J., Keresztény társadalmi tanítás, Szent István Társulat, 2002.
Birher N., Az élet és a túlélés erkölcsi-jogi kérdései, Jel Kiadó 2004.
Birher N., Hálózatokban, Oktker-Nódus Kiadó 2014.
Birher N., Tanulmányok a katonai értéktan megalapozásához, VHF, 2008.
Karikó S., (ed) Válság és kommunikáció, Áron Kiadó, 2012.
Molnár T., Liberális hegemónia, Kairosz 2001.
Buber M., Én és Te, Európa, 1999.
Horváth S., Aquinói Szent Tamás világnézete, Szent István Társulat 1924.
Az egyház társadalmi tanítása, Szent István Társulat.
Rawls, J: Az igazságosság elmélete (Osiris, Budapest 1997)
McIntyre, A: Az erény nyomában (Osiris, Budapest, 1997)
Russel, B: A nyugati filozófia története (Budapest, 1994)
Gilson, É.: A középkori filozófia szelleme (Kairosz, Budapest, 2000)
Pannenberg, W.: Mi az ember? (Budapest, 1998)
Hársing L.: Az európai etikai gondolkodás (Bíbor Kiadó, Miskolc, 2001)
Horkay Hörcher F. (szerk.): Közösségelvű politikai filozófiák (Századvég, Budapest, 2003)
Weber, M.: Világvallások gazdasági etikája (Gondolat 2007)
Habermas, J.: A szabadelvű állam morális alapjai. A szekularizálódás dialektikája az észről és vallásról (Budapest, Gondolat 2007)
Varga Cs., (ed) Jog és antropológia, Budapest, 2000.
Karácsony A., Jogfilozófia és társadalomelmélet, Pallas Stúdió, 2000.

6720 Szeged, Dóm tér 6. FI 18580
Tel.: +36 62 420887, +36 62 425738; e-mail: rektor@gff-szeged.hu

Hervarda, J., Kritikai bevezetés a természetjogba, Szent István Társulat, 2004.
Habermas J., Filozófiai diskurzus a modernségről, Helikon 1998.
Szókratész védőbeszéde
Szabó K., Mindennapi erkölcsünk, gyakorlati erkölcstan középiskolák számára, Kairosz 2001.
Szabó K., Erkölcsi életünk, gyakorlati erkölcstan középiskolák számára, Kairosz 2001.
Turgonyi Z., Etika, Kairosz 2003.
Kecskés P., Az erkölcsi élet alapjai, 1967.
Beran F., (ed) Emberismeret és etika, Szent István Társulat 2002.
Lonergan, B., Insight, The possibility og Ethics, New York 1958.
Marton Á., A felettes Mi, Gerhardus kiadó, 2009.
McQuail., D., A tömegkommunikáció elmélete, Osiris 2003.

Szakirodalmi ajánlás a záróvizsgára való felkészüléshez:

Arisztotelész: Nikomakhoszi etika I. könyv, Európa kiadó, Budapest, 1987.
Biblia (Bármely katolikus és protestáns kiadás)
Descartes: Elmélkedések
Heidegger: Lét és idő. Gondolat kiadó, Budapest, 1989. 9,12,13§, 25-39§
Kant: A tiszta ész kritikája, Bevezetés, I. A transzcendentális elemtan
Kierkegaard: Vagy-vagy. Osiris kiadó, Budapest, 1994.
Locke: Értekezés az emberi értelemről
Platón: Philébosz. Atlantisz, Budapest., 2001.
Spinoza: Etika III-V. könyv, Osiris kiadó, Budapest, 1997.

Szakirodalmi ajánlás a tantárgypedagógiai részhez:

Szemináriumon kapott hallgatói segédlet (összeállította: Bíró Gyula)
Az etikatanítás gyakorlata (szerk: Homor Tivadar) Krónika Nova kiadó, Budapest, 2003.

Összeállította: Dr. Birher Nándor főiskolai tanár, Bíró Gyula igazgató, tanársegéd
Jóváhagyta: Dr. Kozma Gábor rektor, főiskolai tanár